

tíðindablaðið sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevur: P/f Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirtaksstjóri: Krisjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kálmur Lindenskov
Uppseting: P/f Sosialurin
Prent: P/f Pressan 1981

oddagrein

Tá kristin- dómur verður politiskur

FÓLK flest eru samd um, at tað er ódramligt, tá politiskir flokkar fara at nýta kristindóm og trúarviðurskipti sum vápn móti teimum, sum hava eina aðra hugsan um verðslig viðurskipti.

Í DANSKA kongarikinum hava verið tvær politiskar rørsur, sum hava nýtt slíka framferð. Önnur rørsan er umboðað av Dagblaðnum, sum heilt miðvist hevur roynt at sannføra fólk um, at teir umboða kristindóm, meðan vinstravend umboða tað mót-satta.

SEINASTA dømið um hetta er so seint sum 18. april, har í samband við nakað heilt annað verður sagt, at »trúvirði Bibliunnar er so sum so millum vinstravend«. Hetta er so bert ein roynd av nógvum at geva okkum øðrum eitt stempul, sum Dagblaðið ella fólkaflokkurin neyvan kann hava heimild at geva nøkrum.

TAD er einki at ivast í, at tað eru mong vinstravend, sum hava følt seg særd av at fáa pádudda eina sannføring um andalig viðurskipti, sum tey bert vita við sær sjálvum, hvørja støðu tey hava.

MEN í veruleikanum er slík framferð í nógv stórri mun ein avdúk-ing av teimum, sum nýta slíka framferð. Tað er nevnlíga so, at av teimum flokkum í kongarikinum, sum hava havt eina slíka stødd, at teir hava verið umboðaðir í fólkatinginum, er tað bert ein annar flokkur, sum hevur nýtt eina líknandi framferð. Hesin flokkur varð stuttnevndur DNSAP, og kom á fólkating fyrstu ferð í 1939. Hesin flokkur gjørdi sær stóran ómak fyri at »prógva«, at júst hann stóð »pá kirkelig grund«. Tað hava aðrir flokkar gjørt og nýtist ikki at vera nakað forgjort. Men samstundis royndi blaðið hjá hesum flokki at trútta niður í fólk, at »det at være overbevist socialdemokrat vil sige det samme som at være fri-

tænker...« Sum tað sæst rennur her rættulíga saman. Aðrar við-mákingar eru óneyðugar í hesum sambandi.

VIT hava júst havt vitjan av einum altjóða kendum prædiku-manni. Í einum viðtali í Sosialinum verður hann spurður, hvat ið eigur at eyðkenna ein trúgvandi í sínum samskipti við onnur. Og svarið var: »Í fyrsta lagi og fram um alt annað: kærlíki. Hetta merkir virðing, toleranca... Kærlíki og virðing fyri øðrum er tað mest umráðandi...«

HETTA eru rein orð fyri peningin, sum ikki nýtast nakra viðmerk-ing.

HINVEGIN segði Alfred Rosenberg, sum var ein av oddamonnum hjá nasistunum, at teir fegnir vildu nýta kristindómin sum eitt reiðskap í teirra hondum, men tá mátti tað vera við teirri treyt, at kravið um næstrakærlíka kom í aðru røð! Hetta kann eisini vera yvirskriftin hjá teimum allarflestu, sum hava roynt at nýta kristindómin politiskt.

TÍ TAKA vit tað heldur ikki so tungt, tá vinstravend verða skírd ókristilig og tá sagt verður, at tað er so sum so við trúarvirði Bibliunnar millum vinstravend.

TEY, sum nýta slíka framferð, hava longu sett seg sjálvi í bás. Tað er í veruleikanum lætt at skilja millum tey, sum verulíga eru kristin og so tey, sum nýta kristindómin sum skálaskjól fyri politiskum endamáli.

SPURNINGURIN er nevnlíga um tey, sum Palau segði, seta næstrakærlíka í fremstu røð, ella um teir sum Rosenberg segði, seta hann í aðru røð.

OG sigast kann, at í tí aktuella færinum nýtist tibetur eingin at vera í va.

Hvør møsnar, harra lögmaður?

Hesi seinastu árin hava arbeiðsgevararnir á privata arbeiðsmarknaðinum upp á kvamsvis gjørt nakrar royndir at fáa sett á stovn ein arbeiðsrætt í Føroyum. Fakfelögin hava harðliga mótmælt hesum ætlanum, og vit hugsaðu so, at har fór ikki at henda meira. Men nú er nóg, sum ber boð um, at vit vóru ov skjótt at halda væl til standa. Nú eru tað ikki privat arbeiðsgevararnir, sum ganga á odda í royndunum at seta á stovn ein arbeiðsrætt í Føroyum, nei, hesa uppgávu hevu lögmaður okkara áttikið sær, og undir hansara lið stendur ein trúgvur fulltrúi, sum ikki ætlar sær at helma í, fyrr enn alt fakfelagsvirksemi í hesum landi liggur í leinkjum.

Tey, sum fylgja við í fakfelagsviðurskiptum vita, at ein arbeiðsrættur verður ein ólúcka, ikki bert fyri verka- og starvsfólk, men fyri føroyska arbeiðsmarknaðin og samfelagið sum heild. Ein arbeiðsrættur, sum byggir á skerdar fakligar virkis-møguleikar, er í veruleikanum ein skerjing av teirri fólkaraðslígu skipan, sum okkara samfelag byggir á.

Arbeiðsrætturin fer at leggja avgerðarrættin á fakliga ókinum á alt færr hendur, ja, fyri ein stóran part í hendurnar á dómsvaldinum, sum er alt annað enn uttanveltað. Hesin arbeiðsrættur fer at gera tað truplari at loysa faklig træt- og ivamál, tí rætturin fer fyrst og fremst at knúsa vanligu verka- og starvsmannin, meðan arbeiðsgevarin framvegis hevur fullan rætt til at skalta og valta við menniskjalagnum, sum honum lystir. Verka- og starvsfólk fara tá at kenna, hvussu drepani tað er at vita, at ein hevur rætt, men at reglur eru sum forða fyri, at tú á mannsumandi hátt kanst krevja henda rætt. Slíkt fer at ger, at faklig træt- og ivamál fara at verða loyst við ótraditionellum metodum, helst uttan um fakfelögin, og tá ringast vil til — t.v.s. tá haftið verður til eina leinkju — kann hetta birta upp undir brotsgerðir.

Hann, sum er í va, kann bara kunna seg við viðurskiptini í Danmark, sum er tað landið í heiminum, sum hevur strangastu arbeiðsrættarlígu reglur. Nú kanska onkur spyr, hvat ætlanin er við hesum langa lestri.

Jú, veruleikin er tann, at hóast føroysk fakfeløg øll eru á einum máli um, at arbeiðsrætt — danskan arbeiðsrætt — vilja vit ikki hava í Føroyum, so er tað ein sannroynd, at almenni arbeiðsgevari okkara, landsstýrið, ikki virðir hesa áskoðan.

Nú samráðingar hava verið við dansklønt starvsfólk í Føroyum, og roynt hevur verið at fáa hesi undir føroyska lönarskipan, hevur eitt av krøvum landsstýrisins verið, at hesi fakfeløg skriva undir eina sokallaða høvuðsavtalu. Hetta er nakað spildurnýtt á føroyska arbeiðsmarknaðinum. Ein høvuðsavtala setur upp reglur fyri, hvussu sáttmálapartarnir skulu uppføra seg, tá sáttmáli er undirskrivaður. Ein høvuðsavtala hevur sum sin lógiska konsekvens, at settur verður á stovn ein arbeiðsrættur í Føroyum.

Hvat stendur so í hesum uppskoti til høvuðsavtalu, sum landsstýrið nú roynir at lírka inn á føroyska arbeiðsmarknaðin?

Jú, høvuðsavtalan leggur dent á, at partarnir á arbeiðsmarknaðinum vilja samstarva um at virka fyri góðum arbeiðsviðurskiptum á arbeiðsplássinum, og hetta kunnu øll fakfeløg í Føroyum sjálvandi taka undir við. Avtalan sigur síðani, at rætturin tilat leiða og býta arbeiðið er rættur arbeiðsgevarans. Hetta er ivaleyst í samsvar við veruleikan, men als ongin grund er at staðfesta hetta í eini avtalu! Í avtaluni kemur so eitt brot um, hvussu partarnir skulu bera seg at, tá ongin sáttmáli er, t.d. tá hann er uppsagdur. Her verður skotið upp, at partarnir skulu samráðast um nýggjan sáttmála. Heldur ikki hetta er nakað, sum kann elva til ósemju. Avtalan hevur eisini eitt brot um semingsmann, og eru hetta reglur, sum longu eru galdandi á føroyska arbeiðsmarknaðinum.

Men so kemur tað kriminella:

Viðvíkjandi verkfalli, so staðfestur hetta uppskot til høvuðsavtalu, at verkfall ella verkban ikki eru loyvd í sáttmálaskeiðnum! Já, haldið tykkum fast, Føroya landsstýri, Føroya arbeiðaralandsstýri vil seta bann fyri at fara í verkfall!!!

Eitt annað í hesum uppskoti, sum ikki er minni skelkandi, er at nú skulu verkafeløg siga frá eina

viku frammanundan, um tey ætla sær í verkfall. Og verkfall kann bert lýsast til at byrja ein 1. í einum mánaði. Tú etast og spyr, hvar er eg?

Í Sosialinum, 24. mars í ár, sigur lögmaður, at tað er møn, tá undirritaði pástendur, at landsstýrið hevur ætlanir um at avtaka verkfallsrættin. Er tað møn, harra lögmaður?

Sjálvur meti eg hetta, sum nú er um at henda, sum sera álvarssamt. Vit vita, at henda høvuðsavtala, sum er lögð fyri fleiri feløg av donsklønnum í Føroyum, kann verða undirskrivað fyrsta dagin. Tí er tað ábyrgdarleyst at tuga nú.

Hetta, sum er um at henda, fer so at verða brúkt eisini móti øðrum fakfelögum, sum als ikki vilja vita av slíkum fjandansskapi sum arbeiðsrætti og høvuðsavtalu.

Eg fari at enda við eini áheitan. Fyrst farið eg at heita á tey fakfeløg, sum hava fingið uppskotið um høvuðsavtalu fyrilagt: *Skrivið ikki undir!*

Síðan fari eg at venna mær til javnaðarfólk: nýtið tykkara rætt at steðga hesum fakfelagsfígindaligu tiltøkum, sum nú stillisliga eru um at verða smoygd oman yvir høvur okkara.

Og tjóðveldisfólk: farið læv um arvin, sum Erlandur Patursson, sáli, hevur lagt eftir seg. Hann hevði ikki verið í va, men kravt, at slíkar beista-gerðir, sum her er talan um, fingtu ta viðgerð, sum tær hava uppihorið. Lesið tað, sum hann skrivur, og tit eru ikki í va.

Føroysk verkafeløg: standið saman um at verja verkfallsrættin!

Erhard Jacobsen,
formaður í Starvs-
mannafelagnum

LFÚ Ráðgevingin í Dr.
Jakobsensgøtu 16
hevur opið týsdag og
hósdag kl. 16.00 -
18.00. Tlf. 15015.

LFÚ hevur telefonið
mánadag, mikudag
og friggjadag kl.
16.00 — 18.00. Tlf.
10220.